

Ratsaliidu uuring harrastusspordi teemal

Raport

Koostaja: Tatjana Kiilo

ERL harrastusspordi manager¹

Tartu 2013

Sisukord

EESMÄRK JA MEETODID	2
TULEMUSED.....	3
1. Kui kaua tegeletakse ratsaspordiga?	3
2. Harrastatavad võistlusalad	3
3. Harrastusspordi geograafia	6
4. Osalus ERL kalendriplaani võistlustel	6
5. Rohelise Kaardi programm ja järkude süsteem.....	7
7. Harrastussportlaste treeningute sagedus	8
8. Takistussõidu harrastussportlase profiil.....	10
9. Koolisõidu harrastussportlase profiil.....	14
10. Vastustes esinenud ettepanekud harrastussportlase määratluse muutmiseks	17
11. Ettepanekud edetabelite punktiarvestuse korra muutmiseks	17
12. Üldised ettepanekud harrastusspordi teemal:.....	18
KOKKUVÕTE.....	19

---

¹ Koostaja kontaktandmed: tatjana.kiilo@gmail.com

EESMÄRK JA MEETODID

Uuringu eesmärk: saada rohkem teada harrastajate treenimisest, võistlustel osalemisest ning koguda mõtteid harrastusspordi paremaks korralduseks.

Valim: Valimisse kuuluvad ratsutamisega tegelevad harrastussportlased (sh ka need, kes tegelevad ratsutamisega mittevõistluslikel eesmärkidel).

Ankeet oli saadetud detsembris 2012 e-postiga vastamiseks ERLi harrastussportlase litsentsi taotlenud inimestele (kokku 197, nendest 82 omavad ka 2012. a hooajal harrastussportlase litsentsi). Lisaks sellele oli otselink ankeedile postitatud Facebooki harrastajate gruppi (kus oli 16.12.2012 seisuga 230 liiget).

Kokku alustatud küsimustiku täitmise 200 korda, **191 ankeeti on loetud täidetuks või osaliselt täidetuks**. Kõikidest vastanutest osales ja/või kavatseb osaleda 2012. hooaja ratsaspordi võistlusel harrastussportlase litsentsiga 48% (*protsendid siin ja edaspidi tekstis ümmardatud kuni täisarvuni*) respondentidest; ühekordse litsentsiga võistles või kavatseb võistelda 18% vastanutest; sportlase litsentsiga võistleb ja/või kavatseb võistelda 11% ning ilma litsentsita - 8%. 15% ei osalenud 2012. hooajal ratsaspordivõistlustel. Seega võib öelda, et enamus vastanuid tegeleb võistlusspordiga (ERLi määratlus: "Võistlussport – sportlik tegevus, mis on suunatud edu saavutamisele avalikus konkurents") harrastussportlase tasemetel.

Analüüsi meetodid: kirjeldava statistika meetodid (*sagedustabelid, arvnäitajad, arvjoonised jne*) ja kontentanalüüsi elementidega kvalitatiivne analüüs.

Andmete analüüs keskendub eelkõige harrastussportlaste võistlustel osalemisele. Eesmärgiks on saada sisendit vastavate reeglite (nt harrastaja määratlus, edetabelite koostamise reeglid jne) otstarbekuse ja muutmisvajaduse hindamiseks. Tulemused on esitletud kahe kõige populaarsema võistlusala lõikes (takistussõit ja koolisõit, vt ptk 8 ja 9). See annab võimaluse eristada harrastajate vajadusi sõltuvalt võistlusala spetsiifikast (nt võistluste korraldusel). Analüüsi suunitluseks on tõstatada harrastusspordi arengu seisukohast olulisi küsimusi ja määratleda teemade ringi, millega järgnevatel aastatel tegelda (vt ptk 10 kuni 12).

Kus otstarbekas, kasutatakse analüüsis järgmist vastanute jaotust:

1. Need, kes 2012. a võistlesid harrastussportlase litsentsiga, ühekordse litsentsiga või ilma litsentsita (kokku 142 inimest). Edaspidi nimetatud kui "harrastussportlased".
2. Need, kes võistlesid sportlase litsentsiga (kokku 21 inimest). Edaspidi nimetatud kui "sportlased".
3. Need, kes ei osalenud ratsaspordi võistlustel (kokku 28 inimest). Edaspidi nimetatud kui "mittevõistlevad harrastajad".

TULEMUSED

1. Kui kaua tegeletakse ratsaspordiga?

Üle poole harrastussportlastest (kokku 142) tegeleb ratsaspordiga kauem kui 10 aastat ja kolmandik kauem kui 15 aastat.

Küsimustikule vastanud inimestest (kokku 191) 29% tegeleb ratsaspordiga üle 15 aasta; 25% - 11 kuni 15 aastat; 32% - 5 kuni 10 aastat ning 14% vähem kui 5 aastat.

2. Harrastatavad võistlusalad

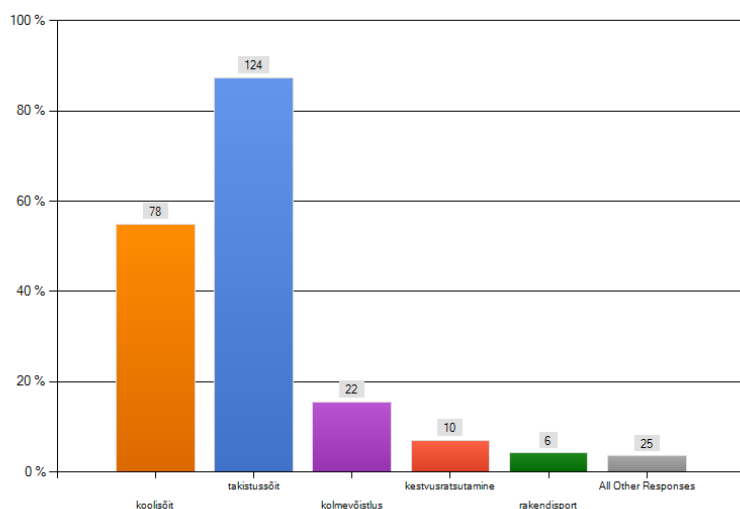
Kaks kolmandiku võistlevatest harrastajatest tegelevad või tegelesid minevikus rohkem kui ühe spordialaga ning pooled võistlevad praegu rohkem kui ühes distsipliinis, sh peaaegu 80% võistleb takistussõidus ja üle 50% - koolisõidus. Takistussõit ja koolisõit on populaarsemad ratsaspordialad, millele järgneb kolmevõistlus.

2012. a võistlustel osalenud harrastajate seast tegelevad või tegelesid minevikus 92 inimest rohkem kui kahe ratsaspordialaga järgmisest valikust: takistussõit, koolisõit, kolmevõistlus, kestvusratsutamine, rakendisport. 50 inimest keskenduvad aga ainult ühele ratsaspordialale.

72 inimest (ca pool võistlevatest harrastajatest) osales 2012. a ratsaspordivõistlustel rohkem kui ühel alal. Nendest 19 inimest kolmel alal ja 5 inimest neljal alal.

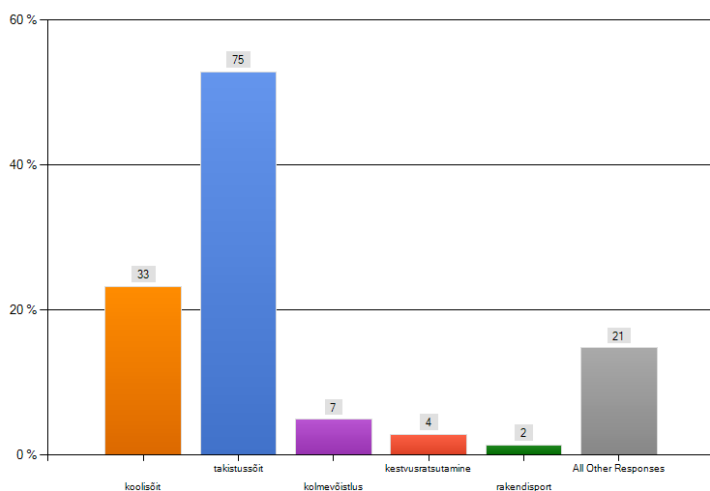
Spordialadest on 2012. a jooksul võistlustel osalevate harrastajate seas **populaarsemad takistussõit ja koolisõit** (vt joonis 1). 87% mainis takistussõitu ratsaspordialade seas, mida harrastatakse või harrastati minevikus, koolisõit oli valitud ca 55% vastanute poolt. Lisaks mainis 2 inimest vortižeerimist.

Joonis 1. Millist (milliseid) ratsaspordiala(sid) Sa harrastad või harrastasid minevikus?
(vali palun kõik sobivad vastused)

Põhispordialana (vt joonis 2) valis takistussõidu 53% ja koolisõidu 23% võistlevatest harrastussportlastest. Põhispordialana tegeleb kolmevõistlusega 5% (7 inimest), kestvusratsutamisega - 4 inimest ja rakendisportiga - 2 inimest.

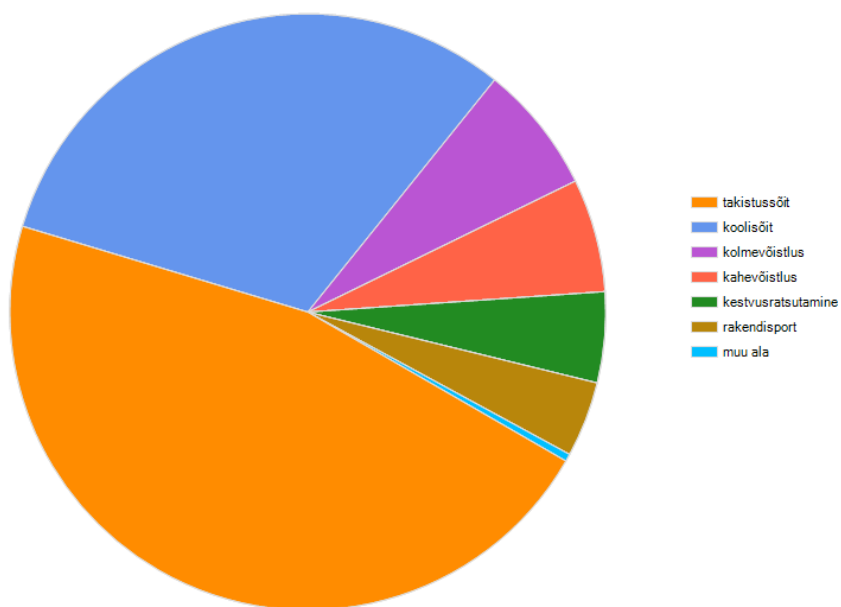
Joonis 2. Milline on põhiline ratsaspordiala millega hetkel tegeled (st treenid ja/või võistled sellel alal)?(vali palun üks vastus)

Takistussõidu populaarsusele harrastussportlaste seas viitab ka osalus võistlustel: **80% 2012. a võistlustel osalenud harrastussportlastest osales takistussõidu võistlusel, 54% - koolisõidu võistlusel, 12% - kolmevõistlusel, 11% - kahevõistlusel, 9% - kestvusratsutamisel ja 7% - rakendisporti võistlusel** (vt Joonis 3).

Peaaegu pooled harrastajad, kes ei osalenud ja ei kavatse osaleda ratsaspordi võistlustel (kokku 28 inimest), vastasid, et ratsutavad hobusega maastikul ja/või maneežis või tegelevad hobustega kuid ei ratsuta.

Joonis 3. Viimase aasta jooksul osalesin ja/või kavatsen osaleda võistlustel järgmis(t)el ratsaspordiala(de)l (võib valida mitu ratsaspordiala):

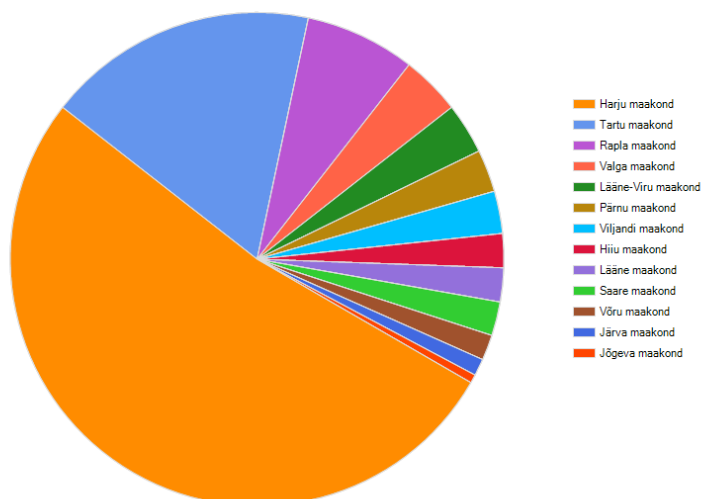

3. Harrastusspordi geograafia

Vastanutest üle poole (vt Joonis 4) treenib Harju maakonnas asuvates tallides. Ligi 20% treenib Tartumaal; kolmandal kohal on Rapla maakond, kus treenib 7% (ehk 13 inimest).

Küsimusele: *Millises maakonnas asub tall, kus Sa kõige tihedamini teed trenni (tegeled hobustega)?* vastas kokku 180 inimest.

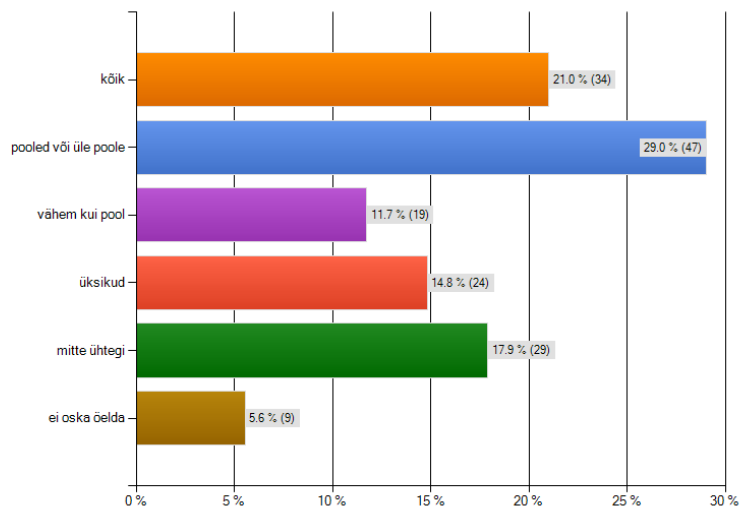
Joonis 4. Millises maakonnas asub tall, kus Sa kõige tihedamini teed trenni (tegeled hobustega)?

4. Osalus ERL kalendriplaani võistlustel

Küsimusele: *Mitu võistlust, kus oled viimase aasta jooksul osalenud, on ERLi kalendriplaani võistlused?* (vali palun üks vastus) vastas kokku 162 inimest. **21% vastanutest osales 2012. a ainult ERL kalendriplaani võistlustel; 29% vastas, et pooled või üle poole võistlustest kuulusid ERL kalendriplaani. 18% tunnistas, et mitte ühtegi võistlust ei kuulunud ERL kalendriplaani** (vt Joonis 5).

Joonis 5. Mitu võistlust, kus oled viimase aasta jooksul osalenud, on ERLi kalendriplaani võistlused? (vali palun üks vastus)

5. Rohelise Kaardi programm ja järkude süsteem

Küsimusele: *Kas oled taotlenud Ratsaliidult Rohelise Kaardi märki ja/või järku vastavalt täidetud normatiividele? (vali palun kõik sobivad vastused)* vastas 188 inimest. Vastustest (vt Tabel 1. allpool) selgub, et üldiselt on harrastussportlased teadlikud Rohelise Kaardi programmist ja järkude süsteemist, kuid vähesed on taotlenud järku või RK märki.

Vastusvariandid	%	Vastuste arv
jah, taotlesin järku	12,2%	23
jah, taotlesin Rohelise Kaardi märki ning liitusin Rohelise Kaardi programmiga	20,2%	38
ei	60,1%	113
ei tea midagi Rohelise Kaardi programmist ja/või järgusüsteemist	9,6%	18
ei oska öelda	2,1%	4
vastatud		188
vastus puudub		3

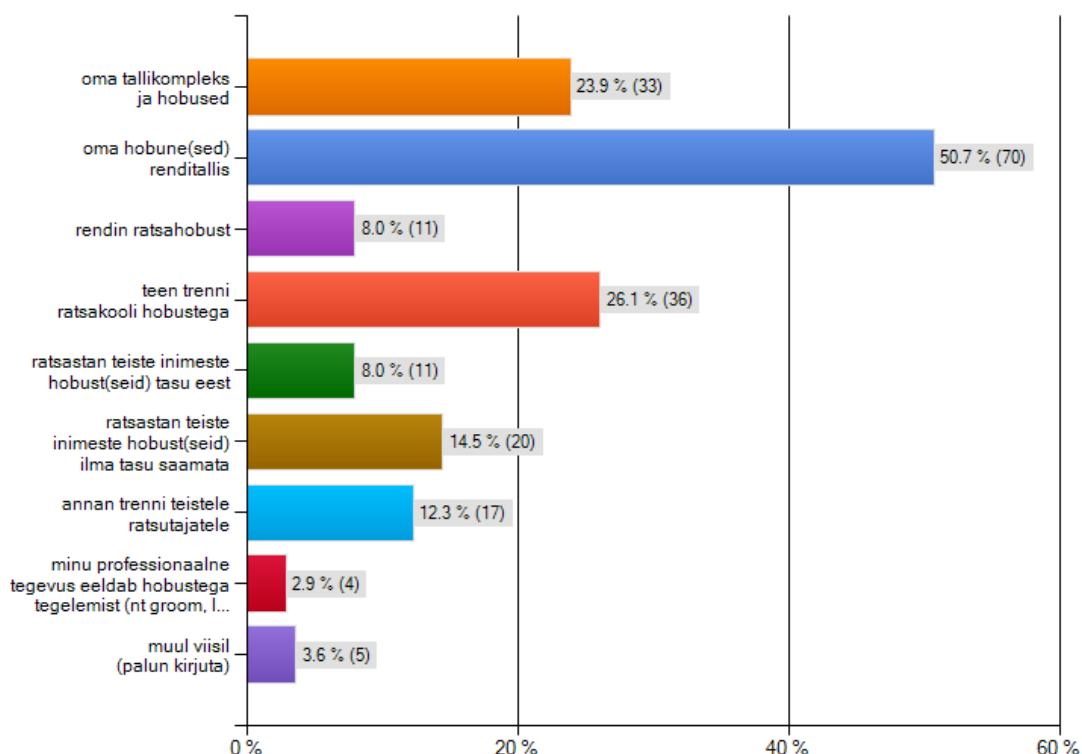
Tabel 1. Vastused küsimusele: kas oled taotlenud Ratsaliidult Rohelise Kaardi märki ja/või järku vastavalt täidetud normatiividele?

6. Harrastussportlaste võimalused tegelda ratsaspordiga

3/4 võistlustel osalevatest harrastussportlastest omab hobust(seid), ca 1/4 teeb trenni ratsakooli hobustega. Väiksemal määral kasutatakse ka muid hobustega tegelemise võimalusi: hobuse rent, ratsastakse teistele inimestele kuuluvaid hobuseid jne.

2012. a võistlustel osalevatel harrastajate seast (kokku 138 vastust) on 75%-l oma hobu(sed); 51%-l on hobu(sed) renditallis ning 24%-l on oma tallikompleks ja hobused. Ratsahobust rendib ainult 8% respondentidest ja ratsakoolihobustega teeb trenni 26%. Vähe levinud on teiste inimeste hobuste ratsastus nii tasu eest kui ka tasu saamata, vastavalt 8% ja 15% (vt Joonis 6).

Joonis 6. Milline järgnevatest kirjeldustest vastab kõige paremini Sinu võimalustele tegelda ratsaspordiga (hobustega)? (võib valida mitu varianti)

2012. a sportlase litsentsi omanike ja võistlustel mitteosalevate harrastajate gruppide analüüs annab sarnase tulemuse: enamusel on oma(d) hobune(sed), kasutatakse ka hobuste rentimise võimalusi ja tehakse trenni ratsakooli hobustega.

7. Harrastussportlaste treeningute sagedus

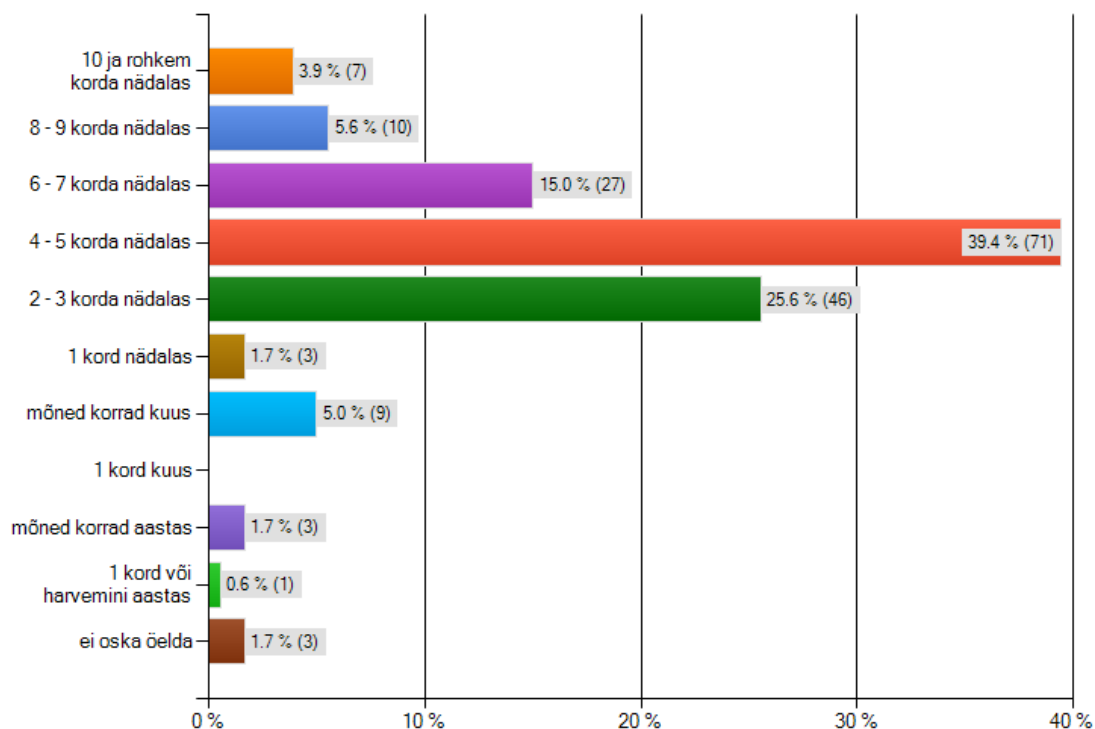
Harrastussportlased treenivad regulaarselt vähemalt 2-3 korda nädalas, enamus aga tihedamini - keskmiselt 4-5 korda nädalas. Samal ajal vähem kui 40% treenib atesteeritud treeneri juhendamisel 2 korda nädalas või tihedamini (sh 4 korda nädalas või tihedamini ainult 11%).

Küsimusele: *Kui tihti Sa keskmiselt teed trenni hobustega? (1 kord tähendab 1 trenn 1 hobusega; kui teed trenni ühel päeval mitme hobusega lähevad kõik need korrad eraldi arvesse) (vali palun üks vastus)* vastas kokku 180 inimest.

Peaaegu 40% vastanutest teeb trenni 4-5 korda nädalas. Suuruselt teine grupp (26%) teeb trenni 2-3 korda nädalas. 25% treenib 6 korda ja rohkem nädalas (sh 17 inimest, ehk peaaegu 10%) treenib rohkem kui 8 korda nädalas. Kord nädalas või harvemini teeb trenni 16 inimest, ehk 9% vastanutest. (vt Joonis 7) Kui vaadata eraldi 2012. a võistlustel osalevate harrastussportlaste (kokku 142 inimest, nendest vastas antud küsimusele 138 inimest) treenimissagedust on üldine pilt peaaegu sama: 41% treenib 4-5 korda nädalas; 28% - 2-3 korda nädalas ja 26% - 6 korda ja rohkem nädalas. Mittevõistlevate harrastajate (kokku 28 inimest, nendest vastas antud küsimusele 24 inimest) treenimisharjumused erinevad aga võistlustel osalevate inimeste omadest: 4-5 korda nädalas teeb trenni 21% ; 2-3 korda nädalas - 25%; ülejäänud treenivad üks kord nädalas või harvemini.

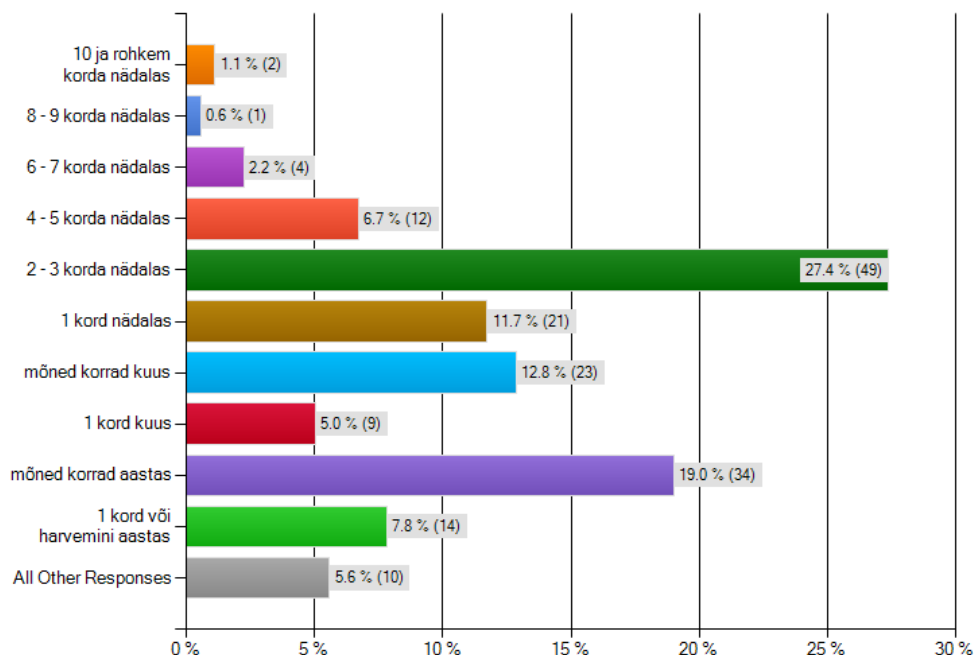

Joonis 7. Kui tihti Sa keskmiselt teed trenni hobustega?(1 kord tähendab 1 trenn 1 hobusega; kui teed trenni ühel päeval mitme hobusega lähevad kõik need korrad eraldi arvesse) (vali palun üks vastus)

Küsimusele: *Kui tihti Sa keskmiselt teed trenni atesteeritud treeneri, sh ka välismaal atesteeritud treeneri, juhendamisel?* vastas kokku 179 inimest. **Vastustest on ilmne, et ca 56% respondentidest võtavad atesteeritud treenerilt trenne kord nädalas või harvemini. 27% - treenivad atesteeritud treeneri juhendamisel 2-3 korda nädalas ja ainult 11% tihedamini kui 4 korda nädalas.**

Joonis 8. Kui tihti Sa keskmiselt teed trenni atesteeritud treeneri, sh ka välismaal atesteeritud treeneri, juhendamisel? (1 kord tähendab 1 trenn 1 hobusega; kui teed trenni ühel päeval mitme hobusega lähevad kõik need korrad eraldi arvesse) (vali palun üks vastus)

Kui vaadata eraldi 2012. a võistlustel osalevate harrastussportlaste (kokku 142 inimest, nendest vastas antud küsimusele 138 inimest) treenimissagedust treeneri juhendamisel on üldine pilt peaaegu sama: 30% treenib treeneri juhendamisel 2-3 korda nädalas; 54% - kord nädalas või harvemini ning 11% - 4 korda ja rohkem nädalas. Mittevõistlevate harrastajate (kokku 28 inimest, nendest vastas antud küsimusele 24 inimest) treenimisharjumused erinevad aga võistlustel osalevate inimeste omadest: peaaegu 70% mittevõistlevatest harrastajatest treenivad atesteeritud treeneri juhendamisel harvemini kui 1 kord nädalas (sh üle 50% - mõned korrad aastas või harvemini).

8. Takistussõidu harrastussportlaste profiil

Takistussõidu harrastussportlastest (kokku 75 harrastussportlast, kes valis takistusõidu enda põhialaks) võistlevad pooled kõrgustel kuni 95 cm ja pooled 100 kuni 110 cm. Kolmandik osaleb 4 kuni 6 võistlusel aastas, üle poole võistleb aga tihedamini kui 7 korda aastas. Üle poole soovib aga osaleda 10 ja rohkem võistlusel aastas. Enamus stardib ühe hobusega ja teeb kaks starti hobuse kohta. Kõige rohkem toimub starte avatud klassides, pooled vastanutest stardivad ka harrastajatele mõeldud klassides.

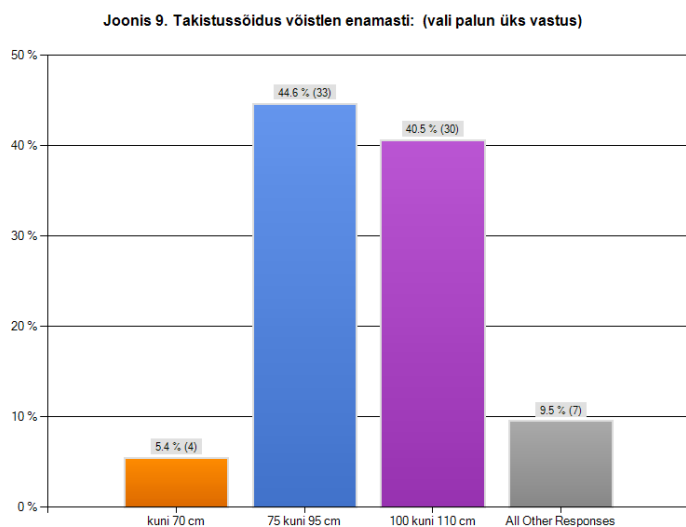
15% vastas, et on valmis juba praegu võistleva kõrgematel tasemetel kui harrastajatele on reeglite kohaselt lubatud, kolmandik vastanutest plaanib startida kõrgemates klassides kahe järgneva aasta jooksul. 40% harrastussportlastest arvab, et kõrgeim harrastajatele lubatud raskustase takistussõidus võiks olla 120 cm. Ligi 30% on seisukohal, et see võiks jääda 110 cm peale.

Võistluste korraldamisel hindavad takistussõidu harrastajad võistluse taseme vastavust enda ja hobuse võimetele. Peavad oluliseks võistluse toimumiskohta (eelistuseks on kodutall) ja aega (nädalavahetusel), samuti ka seda, et võistlusel on harrastajatele eraldi arvestus ja saab koguda punkte harrastajate edetabelisse.

2012. a võistlustel osalenud harrastussportlastest peab enda põhialaks takistussõitu 53% (75 inimest) ning 78% (113 inimest) osales või kavatses osaleda 2012. hooajal takistussõidu võistlus(t)el.

41% takistussõidu harrastatajatest teeb trenni 4-5 korda nädalas, ligi 31% treenib 6 korda ja enam nädalas ning 28% treenib 2-3 korda nädalas. Atesteeritud treeneriga teeb trenni 2-3 korda nädalas 35%; 10% teeb trenni treeneri juhendamisel 4 korda või tihedamini ning ülejäänud treenivad atesteeritud treeneri juhendamisel harvemini kui üks kord nädalas.

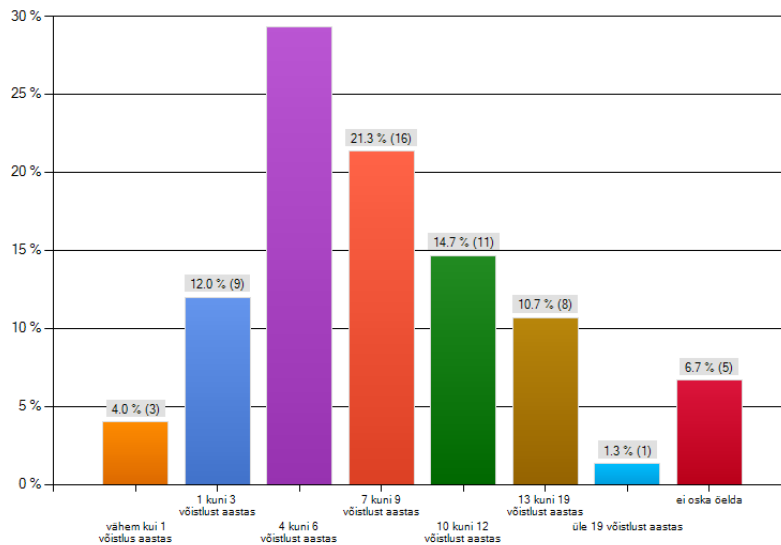
Takistussõidu põhialana valinud harrastussportlastest võistlevad pooled kõrgustel kuni 95 cm ja pooled 100 kuni 110 cm (vt Joonis 9, vastus küsimustele, mis tasemel võisteldakse takistussõidus).

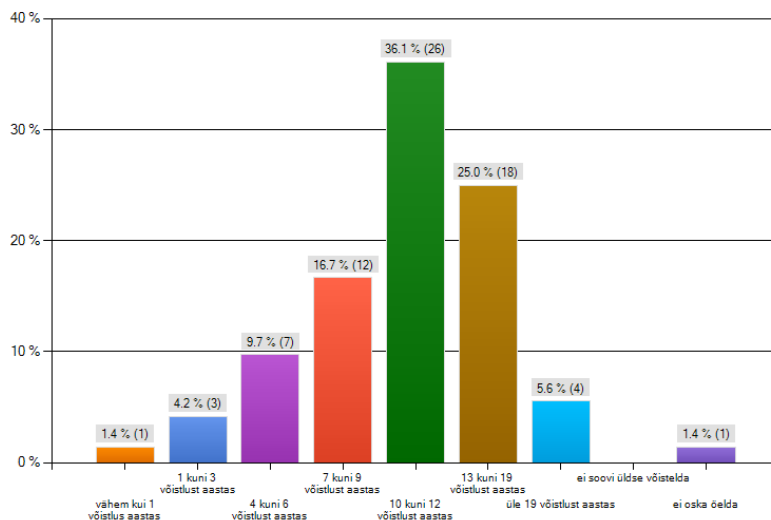
Kolmandik takistussõidu harrastussportlastest osaleb aastas 4 kuni 6 võistlusel, üle 20% - 7 kuni 9 võistlust aastas ning üks neljandik osaleb rohkem kui 10-l võistlusel aastas (sh üle 10% ehk 9 inimest) osaleb rohkem kui 13 võistlusel (vt Joonis 10). Küsimusele: *Kui tihti sooviksid osaleda ratsaspordi võistlustel?* vastasid sama gruppi kuuluvad respondendid järgmiselt: ca 10% 4 kuni 6 võistlust aastas; 17% (12 inimest) - 7 kuni 9 võistlust aastas; üle kolmandiku (36%) 10 kuni 12 võistlust ja 25% vastas, et soovib osaleda 13 kuni 19 võistlusel aastas (vt Joonis 11).

Enamasti stardivad takistussõidu harrasajad ühe hobusega (79%); kahe hobusega (13 inimest, ehk 17%) ning teevad hobuse kohta võistluspäevas 2 starti (72% vastanutest). Noorhobuste arvestuses võistleb 8% vastanutest, avatud klassis stardib üle 80% ning eraldi harrastajatele mõeldud arvestuses üle 50%. Nendest harrastajatest, kes võistlevad avatud klassis, üle 60% vastasid, et pooled või üle poole startidest on neil avatud klassis (sh 30% vastas et kõik stardid on avatud klassis).

Joonis 10. Kui tihti osaleda ratsaspordi võistlustel? (NB! vastuste variantides on võistluste, mitte startide arv; ühe võistluse raames võib teha ka mitu starti)(vali palun üks vastus)

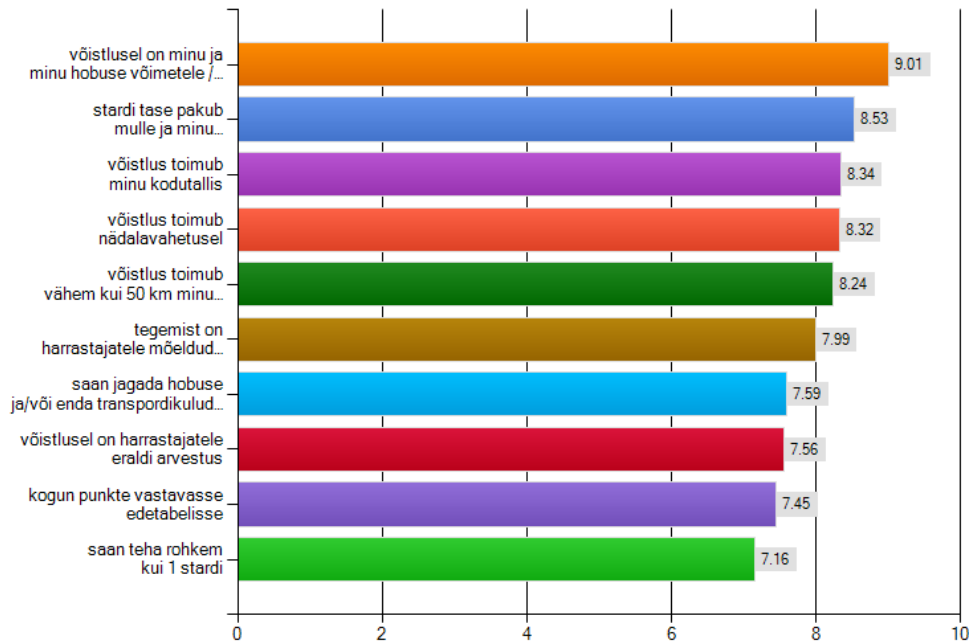

Joonis 11. Kui tihti sooviksid osaleda ratsaspordi võistlustel? (NB! vastuste variantides on võistluste arv mitte startide arv; ühe võistluse raames võib teha ka mitu starti)(vali palun üks vastus)

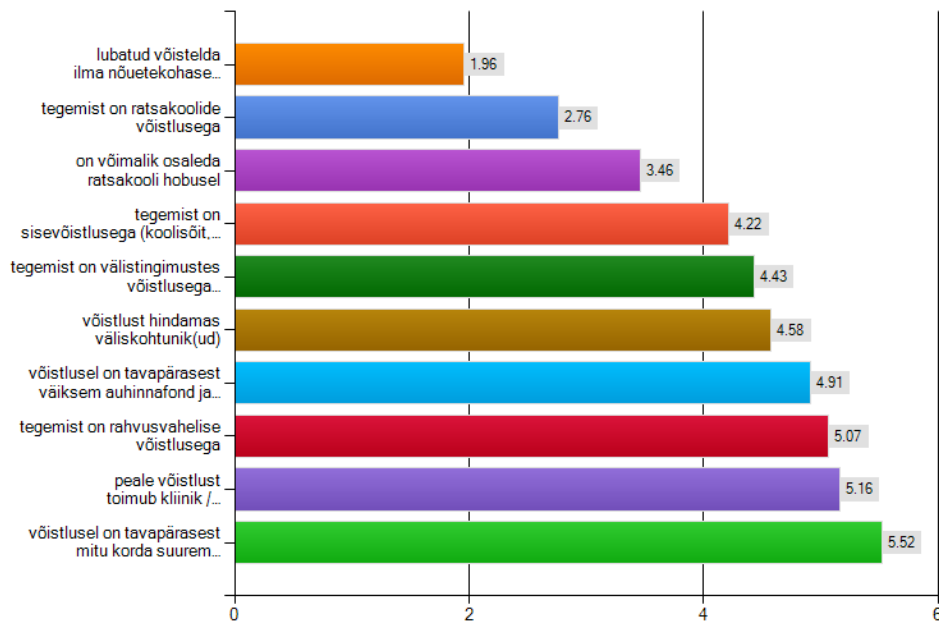

Takistussõidu harrastussportlastest hindavad võistluste korralduslikest aspektidest võistluse taseme vastavust enda ja hobuse võimetele, oluline on võistluse toimumiskoht (eelistuseks on kodutall) ja aeg (nädalavahetusel). Samuti peetakse oluliseks, et võistlusel on harrastajatele eraldi arvestus ja saab koguda punkte harrastajate edetabelisse (vt Joonis 12). Joonisel 13 (vt allpool) on toodud kõige vähem tähtsamad aspektid, sh võimalus võistelda ilma nõuetekohase võistlusvormita. Vähem tähtsustatakse võimalust osaleda võistlusel ratsakooli hobustel. See, kas võistlus toimub välis- või sisetingimustes, kas võistlust on hindamas rahvusvaheline kohtunik ja kas toimub peale võistlus kliinik/koolitus, pole samuti tähtis.

Joonis 12. Millisel määral mõjutavad järgnevalt toodud korralduslikud aspektid Sinu positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel? Hinda palun vastusvariandid skaalal 1st 10ni, kus 1 - ei mõjuta üldse (see pole minu jaoks oluline) ja 10 - mõjutab väga palju (see on minu jaoks väga oluline)

Joonis 13. Millisel määral mõjutavad järgnevalt toodud korralduslikud aspektid Sinu positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel? Hinda palun vastusvariandid skaalal 1st 10ni, kus 1 - ei mõjuta üldse (see pole minu jaoks oluline) ja 10 - mõjutab väga palju (see on minu jaoks väga oluline)

Takistussõidu harrastussportlastest 15% (ehk 10 inimest) leidis, et ollakse valmis praegu startima kõrgematel tasemetel kui harrastajatele määrustikus on lubatud. Üle 60% vastas sellele küsimusele "ei" ja umbes veerand "ei oska öelda". Samal ajal plaanib umbes kolmandik vastanutest (ehk 20 inimest) kahe järgneva aasta jooksul startida kõrgematel tasemetel kui harrastajatele on praegu lubatud. Kommentaaridest selgub, et otsus võistelda kõrgemal tasemel kui hetkel lubatud, sõltub

reeglitest (kui harrastajatele see lubatakse, soovitakse ka proovida), hobustest, treenimisvõimalusest ja treeneri olemasolust.

Küsimusele: *Milline võiks olla harrastajate kõrgeim takistusõidu raskusaste?* vastas üle 40% (30 inimest), et 120 cm. 33% arvas, et raskustase peaks olema kehtestatud 110 cm peale.

Kommentaaridest võib välja lugeda arvamusi, et 120 ja kõrgemate parkuuridele pääsemiseks peaks olema kehtestatud kvalifikatsioon (nt 2-3 null-sõitu madalamal tasemel). Samuti arvati, et võiks jagada harrastajaid pooleks, need, kes võistlevad kuni alla meetri ja need, kes võistlevad üle meetri.

Üle poole vastanutest sooviks osaleda kahe järgneva aasta jooksul harrastajatele mõeldud rahvusvahelistel võistlustel. Peaaegu 85% on valmis osalema kahepäevastel harrastajatele mõeldud võistlustel.

Seoses võistluste korraldusega tõid takistusõidu harrastajad välja järgmisi aspekte:

- võistlused võiksid toimuda Eesti eri piirkondades;
- ühe võistluse raames soovitakse mitu erinevat kõrgust harrastajate arvestustega;
- harrastajatele mõeldud sarja tulemusi võiks arvesse võtta harrastajate meistri väljaselgitamisel;
- parkuuride keerukusaste peaks sobima ka vähema kogemusega ratsanikele;
- meistrivõistlustele peaks eelnema kvalifikatsioon;
- ühe võistluse raames peaks olema võimalik teha ühe hobusega 2 starti;
- eelistatakse rahalist auhinnafondi (nt 50% stardimaksudest) ja väiksemaid stardimakse (ei tohi olla sportlaste stardimaksudest suuremad);
- oleks vaja piirata edukalt kõrgematel tasemetel võistlevate harrastajate (nt 110 cm takistusõidu) osalust madalamatel tasemetel (nt kuni 100 cm), ja noorte hobustega võistlevad harrastajad.

9. Koolisõidu harrastussportlase profiil

Koolisõidu harrastussportlastest (kokku 33 harrastussportlast, kes valis põhialaks koolisõidu) võistleb üle 80% A-klassis. Kolmandik osaleb 1 kuni 3 võistlusel aastas, umbes 40% võistleb 4 kuni 6 korda aastas ja neljandik osaleb 7 ja rohkem võistlusel aastas. Üle poole soovib aga osaleda 7 ja rohkem võistlusel aastas. Enamus stardib ühe hobusega ja teeb ühe stardi hobuse kohta. Kõige rohkem toimub starte harrastajatele mõeldud klassides, peaaegu 70% vastanutest stardivad ka avatud klassides ning 25% - noorte hobuste klassides.

Peaaegu 20% vastanutest on valmis juba praegu võistleva kõrgematel tasemetel kui harrastajatele on reeglite kohaselt lubatud. Pooled koolisõidu harrastussportlastest arvavad, et kõrgeim harrastajatele lubatud raskustase koolisõidus peaks olema L-raskem.

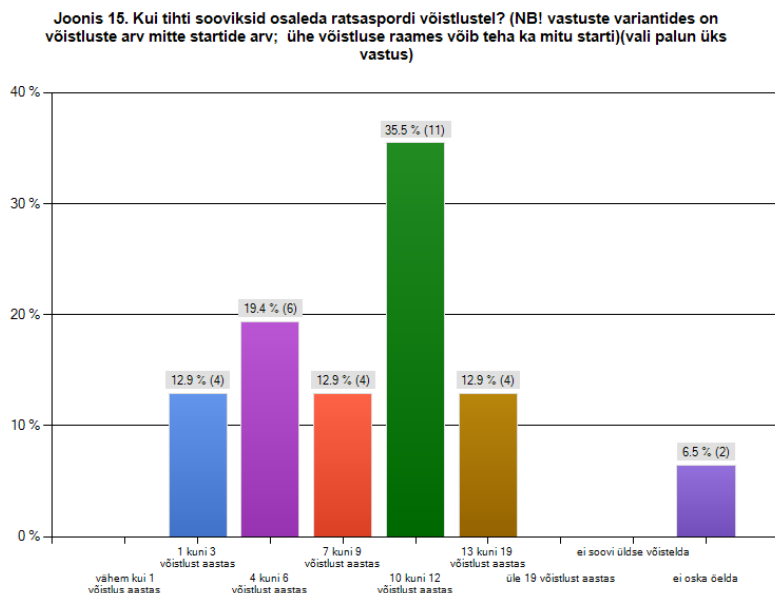
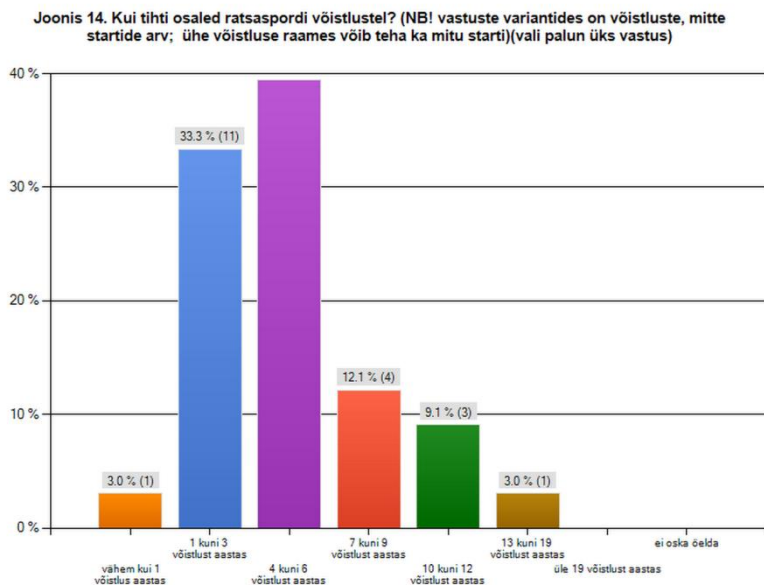
Koolisõidu harrastussportlased hindavad võistluste korralduslikest aspektidest võistluse taseme vastavust enda ja hobuse võimetele, oluline on võistluse toimumiskoht (eelistuseks on kodutall) ja aeg (nädalavahetusel).

2012. a võistlustel osalenud harrastussportlastest peab enda põhialaks koolisõitu 23% (33 inimest) ning 54% (76 inimest) osales või kavatses osaleda 2012. hooajal koolisõidu võistlus(t)el.

Koolisõidu põhialana valinud harrastussportlastest võistleb 81% A-skeemides ja ainult 16% (5 inimest) L-kergetes skeemides.

Kolmandik koolisõidu harrastajatest osaleb 1 kuni 3 võistlusel aastas, 40% osaleb aastas 4 kuni 6 võistlusel ning peaaegu neljandik - üle 7 võistlusel aastas (vt Joonis 14). Küsimusele: *Kui tihti sooviksid osaleda ratsaspordi võistlustel?* vastasid sama gruppi kuuluvad respondendid järgmiselt: 12,9 % 1 kuni 3 võistlust aastas; ca **20% - 4 kuni 6 võistlust aastas**; ca **13% - 7 kuni 9 võistlust aastas**; **üle kolmandiku (36%) 10 kuni 12 võistlust** (vt Joonis 15).

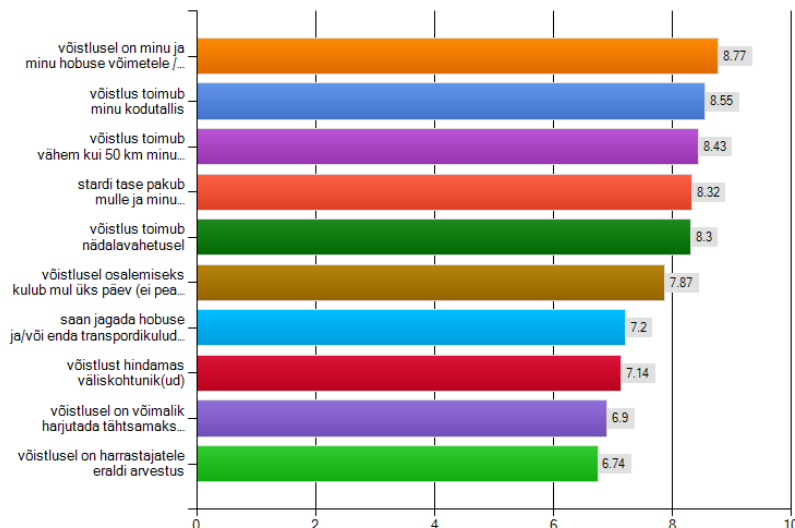
Enamasti stardivad koolisõidu harrasajad ühe hobusega (88%) ning **teevad hobuse kohta võistluspäevas 1 stardi (70% vastanutest)**. Noorhobuste arvestuses võistleb 25% vastanutest, avatud klassis stardib 69% ning **eraldi harrastajatele mõeldud arvestuses 78% .**

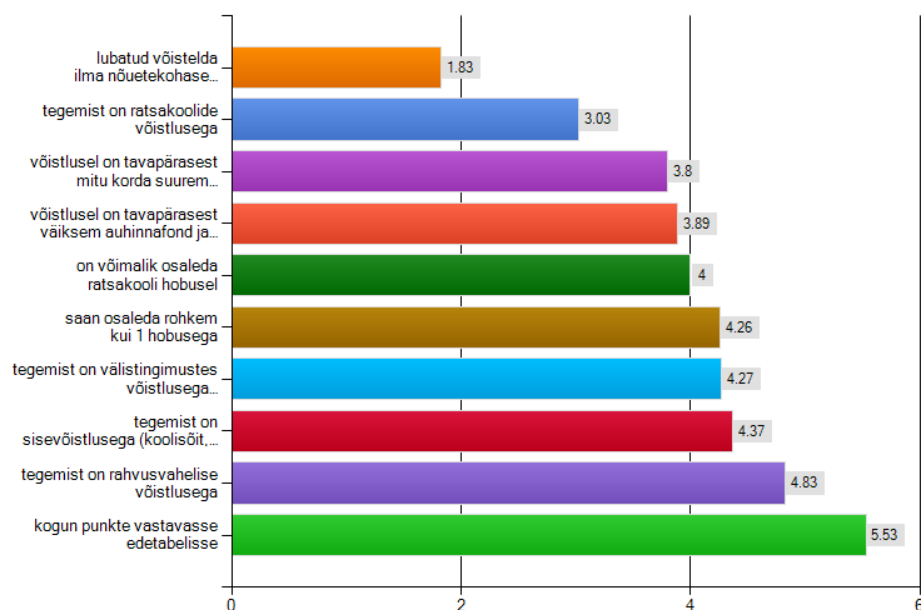
Koolisõidu harrastussportlastest hindavad võistluste korralduslikest aspektidest võistluse taseme vastavust enda ja hobuse võimetele, oluline on võistluse toimumiskoht (eelistuseks on kodutall) ja aeg (nädalavahetusel, osalemiseks kulub üks päev). Samuti peetakse oluliseks, et võistlusel on harrastajatele eraldi arvestus ning võistlust on hindamas väliskohtunik (vt Joonis 16). Joonisel 17 (vt allpool) on toodud kõige vähem tähtsamad aspektid, sh võimalus võistelda ilma nõuetekohase

võistlusvormita, võistluse auhinna fondi suurus ja stardimaksu suurus, võimalus osaleda ratsakooli hobustel; see, kas võistlus toimub välis- või sisetingimustes jne.

Joonis 16. Millisel määral mõjutavad järgnevalt toodud korralduslikud aspektid Sinu positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel? Hinda palun vastusvariandid skaalal 1st 10ni, kus 1 - ei mõjuta üldse (see pole minu jaoks oluline) ja 10 - mõjutab väga palju (see on minu jaoks väga oluline)

Joonis 17. Millisel määral mõjutavad järgnevalt toodud korralduslikud aspektid Sinu positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel? Hinda palun vastusvariandid skaalal 1st 10ni, kus 1 - ei mõjuta üldse (see pole minu jaoks oluline) ja 10 - mõjutab väga palju (see on minu jaoks väga oluline)

Koolisõidu harrastussportlastest leidis 19% (ehk 6 inimest), et ollakse valmis praegu startima kõrgematel tasemetel kui harrastajatele määrustikus on lubatud. 77% (ehk 24 inimest) vastas sellele küsimusele "ei". Samuti plaanib umbes viiendik vastanutest (ehk 6 inimest) kahe järgneva aasta jooksul startida kõrgematel tasemetel kui harrastajatele on praegu lubatud.

Kommentaaridest selgub, et otsus võistelda kõrgemal tasemel kui hetkel lubatud, sõltub hobuse ja enda võimetest. Kõrgemal tasemel võistlemise takistuseks peetakse nõuet loobuda harrastaja litsentsist. Küsimusele: *Milline võiks olla harrastajate kõrgeim koolisõidu raskusaste?* vastas pool koolisõidu harrastajatest (15 inimest), et L-raskem. Üksikud leidsid, et L-kerem või M.

Kommentaaridest võib välja lugeda arvamuse, et ei tohiks piirata harrastajate osalust võistlustel raskusastmega.

39% (12 inimest) sooviks osaleda kahe järgneva aasta jooksul harrastajatele mõeldud rahvusvahelistel võistlustel. 67% on valmis osalema kahepäevastel harrastajatele mõeldud võistlustel.

Lahtisele küsimusele: *Kui Sa oleksid harrastajatele mõeldud võistlussarja korraldustoimkonnas, millistele kriteeriumitele peaks vastama Sinu arvates harrastajate võistlussari? (kirjelda palun võimalikult detailselt oma versiooni harrastajate võistlussarjast)* vastas enamus koolisõidu harrastajatest, et ei soovi eraldi harrastajatele mõeldud võistlussarja korraldamist. Seoses võistluste üldise korraldusega tõid harrastajad välja järgmisi aspekte:

- võistlused võiksid toimuda Eesti eri piirkondades;
- soovitakse rohkem väliskohtunikega võistlusi;
- igal harrastajatele lubatud raskusastmel võiks olla harrastajate klass, lisaks ka väiksema kogemusega ratsanikele jõukohane klass (ettevalmistusklassid, võimalus kasutada abivahendid ja sooritada skeem kergendatud traavis);
- soovitati kaaluda handicap-süsteemi A ja L-kergem klassides;
- sooviti üle vaadata stardiraha ja auhinnafondi kujundamise süsteemi (väidetavalt makstakse harrastajate klasside stardirahast kinni sportlaste klasside auhinnafond, mis tundub olevat ebaõiglane).

10. Vastustes esinenud ettepanekud harrastussportlase määratluse muutmiseks

Lahtisele küsimusele: *Kui soovid, saad lisada oma mõtteid või tõstatada uusi teemasid harrastusspordi arendamisega seondult* vastas kokku 47 inimest.

Vastustes tehti harrastussportlase määratluse osas järgmisi ettepanekuid:

- peaks muutma harrastaja litsenti saamise piirangut, mille kohaselt peab harrastaja litsentsi taotleja kinnitama, et ta pole viimase 5 aasta jooksul võistlenud takistussõidus, koolisõidus, kolmevõistluses ja kestvusratsutamises kõrgemal tasemel, kui harrastajate tasemele lubatud. Piirang võiks kesta 1-2 aastat;
- kestvusratsutamises harrastajatele lubatud võistlusdistsantsid võiksid olla 80km või isegi 120km;
- takistussõidus võiks olla lubatud osaleda kuni 120 cm parkuurides;
- kolmevõistluses harrastajatele lubatud võistlusklassid on kuni keskmine 100;
- harrastajatele võiks olla lubatud proovida 1-2 korda aastas võistelda kõrgemal tasemel ilma litsentsi kaotamata;
- atesteeritud treenerid ei tohiks võistleda harrastaja litsentsiga; antud piirang võiks olla sõnastatud universaalsemalt, et treeneripaberitega inimesed ei saaks harrastaja litsentsi omada;
- harrastajatele võiks olla lubatud omada treeneri 1. järku.

11. Ettepanekud edetabelite punktiarvestuse korra muutmiseks

Vastustes tehti ettepanekuid muuta edetabelite punktiarvestuse korda järgmiselt:

- juhul kui harrastajad stardivad avatud klassis, võiks autasustada eraldi parimat harrastajat (nt rosetiga). Lisaks võiksid nad koguda punkte edetabelisse vastavalt pingereale stardis osalenud harrastajate seas;

- punktiarvestus võiks sõltuda ka startijate arvust (nt 3 koht 10 osavõtja seast peaks andma vähem punkte kui 3 koht 90 osavõtja seas);
- harrastajad võiksid saada tuua punkte oma klubidele;
- harrastajate edetabelid võiksid paikneda ERLi veebis samas kohas (failis) koos sportlaste edetabelitega.

12. Üldised ettepanekud harrastusspordi teemal:

- Harrastusspordi korralduses peaks uurima välisriikide parimaid praktikaid.
- Kõige prioriteetsem on seista hea hobuse heaolu ja arendamise eest. Seda eesmärki silmas pidades vajab harrastajate oskuste ja teoreetiliste teadmiste tase ühtlustamist.
- Rõhutati vajadust korraldada võistlusi üle Eesti (sh ka väiksed võistlused) ja kaasata rohkem algajaid. Viidati probleemile, et võistluste korraldamine on võistlusala ja piirkondade lõikes ebaühtlane. Nt ei toimu Lõuna-Eestis piisavalt koolisõiduvõistlusi (proportsioonis koolisõidu harrastajate arvuga). Viidati ka soovile, et harrastajad saaksid võistelda Horseshow'l. Oluline on, et harrastajatele mõeldud arvestused toimuksid sportlastega samade võistluste raames. Üldiselt ei poolda vastanud eraldi harrastajatele mõeldud võistlusi. Rõhutati harrastajatele mõeldud vastavate võistlusklasside olemasolu olulisust. Eesti Meistrivõistlused harrastusklassides võiksid toimuda raskematel tasemetel kui tavaliselt.
- Kõlas argumente amatöörspordilase klassi loomise poolt. Mitmed sportlase litsentsiga võistlevad ratsanikud tunnistasid, et kuigi nad võistlevad teatud põhjusel (nt osalevad 120 cm TSs; 80km kestvusratsutamises vms) sportlase litsentsiga, tunnevad nad, et peaksid nad oma treenimisvõimaluste poolest kuuluma ikkagi harrastajate gruppi. Samas on ka neid, kes on amatööride klassi kehtestamise vastu.
- Viidati ka treenimisvõimaluste ebavõrdsuse probleemile ratsakoolis treenivate harrastajate ja hobuste omanikest harrastajate vahel.
- Oluline on ERLi poolt võistluste korraldatavate klubide tunnustamine ja toetamine. Mõned harrastajad on valmis korraldama võistlusi, kuid napib infot korralduslike aspektide kohta.

KOKKUVÕTE

Üle poole harrastussportlastest (kokku 142) tegeleb ratsaspordiga kauem kui 10 aastat ja kolmandik kauem kui 15 aastat. Kaks kolmandiku võistlevatest harrastajatest tegelevad või tegelesid minevikus rohkem kui ühe spordialaga ning pooled võistlevad praegu rohkem kui ühes distsipliinis, sh peaaegu 80% võistleb takistussõidus ja üle 50% - koolisõidus. Takistussõit ja koolisõit on populaarsemad ratsaspordialad harrastajate seas, millele järgneb kolmevõistlus.

Vastanutest üle poole (vt Joonis 4) treenib Harju maakonnas asuvates tallides. Ligi 20% treenib Tartumaal; kolmandal kohal on Rapla maakond, kus treenib 7% (ehk 13 inimest).

3/4 võistlustel osalevatest harrastussportlastest omab hobust(seid), ca 1/4 teeb trenni ratsakooli hobustega. Väiksemal määral kasutatakse ka muid hobustega tegelemise võimalusi: hobuse rent, ratsastakse teistele inimestele kuuluvaid hobuseid jne.

Harrastussportlased treenivad regulaarselt vähemalt 2-3 korda nädalas, enamus aga tihedamini - keskmiselt 4-5 korda nädalas. Samal ajal vähem kui 40% treenib atesteeritud treeneri juhendamisel 2 korda nädalas või tihedamini (sh 4 korda nädalas või tihedamini ainult 11%).

Takistussõidu harrastussportlastest (kokku 75 harrastussportlast, kes valis takistussõidu enda põhialaks) võistlevad pooled kõrgustel kuni 95 cm ja pooled 100 kuni 110 cm. Kolmandik osaleb 4 kuni 6 võistlusel aastas, üle poole võistleb aga tihedamini kui 7 korda aastas. Üle poole soovib aga osaleda 10 ja rohkem võistlusel aastas. Enamus stardib ühe hobusega ja teeb kaks starti hobuse kohta. Kõige rohkem toimub starte avatud klassides, pooled vastanutest stardivad ka harrastajatele mõeldud klassides. Võistluste korraldamisel hindavad takistussõidu harrastajad võistluse taseme vastavust enda ja hobuse võimetele. Peavad oluliseks võistluse toimumiskohta (eelistuseks on kodutall) ja aega (nädalavahetusel), samuti ka seda, et võistlusel on harrastajatele eraldi arvestus ja saab koguda punkte harrastajate edetabelisse.

Koolisõidu harrastussportlastest (kokku 33 harrastussportlast, kes valis põhialaks koolisõidu) võistleb üle 80% A-klassis. Kolmandik osaleb 1 kuni 3 võistlusel aastas, umbes 40% võistleb 4 kuni 6 korda aastas ja neljandik osaleb 7 ja rohkem võistlusel aastas. Üle poole soovib aga osaleda 7 ja rohkem võistlusel aastas. Enamus stardib ühe hobusega ja teeb ühe stardi hobuse kohta. Kõige rohkem toimub starte harrastajatele mõeldud klassides, peaaegu 70% vastanutest stardivad ka avatud klassides ning 25% - noorte hobuste klassides. Koolisõidu harrastussportlased hindavad võistluste korralduslikest aspektidest võistluse taseme vastavust enda ja hobuse võimetele, oluline on võistluse toimumiskoht (eelistuseks on kodutall) ja aeg (nädalavahetusel).